

”Fostering regional cooperation and balanced territorial development of Western Balkan countries in the process towards EU integration - Support to the Regional Rural Development Standing Working Group (SWG) in South-East Europe”

**Prvi sastanak ključnih aktera u regiji Neretva “Neretva”
Čapljina, Bosna i Hercegovina
April 24th, 2016**

Zapisnik sa sastanka

I. UVOD

1.1. Pozadina

Prekogranično područje Neretva jedno je od prekograničnih područja u zemljama jugoistočne Evrope. Podijeljeno između BiH, Hrvatske i Crne Gore

SWG Skupština je tokom 32 zasjedanja Skupštine održane u Briselu, April 2015 odabrala ovu regiju kao jednu od regija za provođenje osnovnih analiza i strateškog planiranja za dalju provedbu Pristupa razvoju baziranog na regiji (ABDA).

Prvi sastanak sudionika grupe Neretva bio je organiziran u hotelu Park, Čapljina sa ciljem predstavljanja koncepta ABDA za održivi razvoj prekograničnih područja, kao i rezultata iz osnovnih analiza situacije u Neretva regiji.

Također, sastanak je imao za cilj raspravu o prioritetima razvoja i kritičnim potrebama regije, kao i dogovor o slijedećim koracima u strateškom planiranju.

Dnevni red sastanka priložen je u Aneksu 1. Ukupno 17 učesnika iz regije Neretva prisustvovalo je sastanku. Lista učesnika priložena u Aneksu 2.

1.2. Stalna radna grupa za regionalni ruralni razvoj u jugoistočnoj Evropi SWG RRD

Dr. Suzana Đorđević Milošević. , vodeći ekspert u timu predstavila je koncept regionalne suradnje i SWG RRD. SWG RRD je međunarodna međuvladina organizacija, koja se sastoji od članova iz vladinih institucija u SSE odgovornih za poljoprivredu i ruralni razvoj u dotičnim zemljama i područjima.

SWG je platforma za umrežavanje i regionalnu suradnju u SEE na polju poljoprivrede i ruralnog razvoja. Uspostavljeno je tokom foruma o poljoprivrednoj politici 2005 (Rural Development Opportunities for Co-operation in the SEE") koji je održan zajednički u Makedoniji i Srbiji u junu 2005.

Formalizacija i pomak od neformalne mreže institucija/ministarstava poljoprivrede iz SEE iniciran je u Deklaraciji ministara 2007 i kasnije osnažen kroz zaključke sastanka ministara poljoprivrede iz SEE održanom u CG 2008 i BiH 2009.

SWG je također dao platforma za razmjenu iskustava i međusobne pomoći u sferi poljoprivrede i ruralnog razvoja. To se radi davanjem usluga koji se kreću od direktne podrške organizacijama članicama, umrežavanja, podizanja svijesti, identificiranja i implementacije projekata itd.

1.3. Razvoj baziran na teritoriju

Uvođenje u ABDA kao i korake za njegov razvoj dala je Irena Džimrevska, SWG konsultant. Prezentacija priložena u aneksu 3.

ABD je inovativan pristup koji omogućuje proboj u održivi ekonomski rast kroz ciljanje definiranih geografskih područja u prekograničnim regijama, koje se karakteriziraju nizom zajedničkih, kompleksnih razvojnih problema. Smatra se efektivnim pristupom u olakšavanju rasta u ruralnim područjima u opadanju. Odgovara za ciljanje definiranih geografskih područja u prekograničnim područjima zapadnog Balkana. Pristup koristi metodologiju koja je uključiv, participativan, fleksibilan i osigurava integraciju i koherenciju.

Slijedeći koraci su predviđeni da budu poduzeti u nadolazećem period:

- Osnovna studija, uključujući SWOT analizu, strategije i akcijski plan kao pripremnu fazu za ABDA implementaciju u regiji. Nakon završne diskusije između grupa sudionika i SWG projektnog tima ovaj dokument će činiti okvirnu stratešku podršku za regiju i biće priložen zajedno s kratkim projektnim formularima/karticama.
- Struktura lokalnog učešća u procesu, uključujući grupu sudionika koja predstavlja sve relevantne grupe (lokalne vlasti, nevladin sektor i biznis sektor) iz zemalja koje su uključene treba biti povećana i više konsolidirana.

1.4. Iskustva iz prekograničnih regija Drina-Sava i Drina -Tara

Iskustva iz Drina-Sava i Drina-Tara prekograničnih regija predstavljena su od Aleksandra Damjanovića, Regionalnog menadžera za prekogranične regije Drina-Sava i Drina-Tara.

Kratki film koji opisuje Drina-Sava regiju kao i rezultate aktivnosti koje su implementirane u regiji su prezentirane i mogu biti skinute na slijedećem linku

<https://www.youtube.com/watch?v=lwEc9ZtzKxQ>

U svakoj regiji ovih regija, Jedinice za vođenje projekta (PMU), djeluju kao sekretarijat grupe sudionika te su operativne i osiguravaju pomoć SHG u pripremi projekata, unutar okvira Akcionih planova za regije, u financiranju sukladno različitim dostupnim financijskim instrumentima kao što su nacionalne sheme za ruralni razvoj, drugi međunarodni i bilateralni donatorski program, fokusiranje na IPA II instrumente (npr. IPARD, CBS) itd.

Kao pozitivna iskustva iz drugih prekograničnih regija, grant sheme implementirane kao pilot također su bile prezentirane.

Glavni fokus bio je integrirani pristup ekonomskog razvoja za razvoj konkurentnosti proizvoda i usluga. Glavna svrha grant sheme je bilo ojačavanje integriranog ekonomskog razvoja u regiji Drina-Tara Drina- Sava s fokusom na jačanje turističke ponude regije i unapređenje proizvodnih lanaca poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, poboljšanje turističkih usluga kroz integrirane projekte i poticanje suradnje među subjektima lanca vrijednosti

Kao rezultat, razvijeno je 7 novih proizvoda, 4 nove usluge su pokrenute i 7 novih radnih mjesta stvoreno.

II. Prezentacija osnovne analize regije Neretva i diskusija

Ivica Sivrić , regionalni SWG ekspert je prezentirao osnovnu analizu prekograničnog područja regije Neretve . Prezentacija je priložena kao aneks 4.

Razgraničavanje regije i definisanje imena prekograničnog područja

Tokom diskusije prisutni učesnici prihvatili su prijedlog uključenja općina Pojezerje, Slivno, Kula norinska iz Hrvatske i općine Tivat iz Crne Gore u regiju Neretva s obzirom na činjenicu da su ove općine geografski dio ove regije njihovim uključivanjem regija u ovom smislu je cjelovita.

Uključivanje dodatnih općina zahtijeva dodatke u osnovnoj analizi u smislu uključenja podataka novo uključenih općina.

Ime regije treba ponovo razmotriti tokom slijedećih sastanaka i jedan od alternative koje su predložene je Neretva- Trebišnjica regija.

Dopuna osnovne analize

Svi sudionici će biti kontaktirani i tražiće se da dostave komentare na osnovnu analizu koja je bila podijeljena prije sastanka, kao i da učestvuju dostavljanjem dodatnih informacija i podataka.

Neki od prisutnih sudionika, kao predstavnici grada Metković , iskazali su spremnost da podrže proces strateškog planiranja, kao i kasnije proces programiranja.

Tokom diskusije predloženo je da "pokretna" kulturna baština također bude razmatrana u smislu uključenja u osnovnu analizu. Zaštita krajolika i njegova važnost također mora biti spomenuta u dokumentu.

Podrška od strane općina organizacijama civilnog društva, sa naznakom broja uposlenih također da bude prezentirana. Što je npr u CG to je podcijenjeno.

Ako je moguće prezentirati šta su osnovni prihodi stanovništva u regiji, što je ustvari odvojena socio-ekonomska analiza.

Jedan od elemenata lokalne ekonomije je pomorski prihod, međutim tu je teško pratiti podatke, pošto je većina firmi strana.

Prezentacija genetičkih resursa također da bude uključena u osnovnu analizu

Jedan od prijedlog koji bi bio interesantan i koristan je da se uradi mapa tj vizualna prezentacija različitih tačaka kao što su kulturna, prirodna baština u cijeloj regiji .

U regiji bicikl turizam je tema od velikog interesa. Neke aktivnosti koje spajaju područje su poduzete u prošlosti, tako da su podaci o tim nastojanjima treba unijeti u osnovno analizu.

Upitnici će se distribuirati sudionicima, a isporuka se očekuje do kraja travnja.

Identifikacija razvojnih prioriteta i kritične potrebe regije, kao i strateško planiranje će se nastaviti u drugom sastanku zakazanom za travanj 2016.

III. Uvod u sljedeću fazu

Sljedeća faza rada je uvedena od strane vodećeg stručnjaka. Strateško planiranje će uključivati identifikaciju kritičnih potreba i programskih prioriteta i proces koji slijedi bit će vrlo sažet i racionalan, imajući u vidu veliko iskustvo u strateškom planiranju i puno dokumenata takve vrste koje već postoje u regiji. Rad će se odvijati u grupama. U svrhu pokretanja identifikaciju prioriteta, preliminarni izbor tematskih područja je:

1. Divlji šumski proizvodi (prakse za prikupljanje, lov i ribarstvo)
2. Primarna proizvodnja u poljoprivredi
3. Preradu hrane i proizvodnja suvenira
4. Turizam i gastronomija
5. Međusektorska suradnja, lanci vrijednosti i podrška integriranom ruralnom razvoju

SWOT analiza koja slijedi će biti učinjena korištenjem presjeka problema u svakom tematskom području:

1. Prirodni resursi
2. Kulturna baština
3. Ljudski resursi (broj aktivnih stanovnika, aktivni lokalne zajednice, formalno i neformalno obrazovanje, vještine, obuka, mlade, žene, itd.)
4. Institucije i podrška (institucionalne, savjetodavstvo, financiranje se na lokalnoj i nacionalnoj razini, međunarodna razina)
5. Infrastruktura i oprema (strojevi, oprema, infrastruktura, energija itd.)
6. Tržište (marketinga i promocije)

Sljedeći koraci će uključivati identifikaciju razvojnih prioriteta i hitnim potreba te njihovo delegiranje u skladu s mogućnostima rješavanja na osnovu lokalnih, regionalnih i nacionalnih / internacionalnih portfelja.

Definicija regionalne vizije će biti polazna točka za detaljno planiranje.

Zaključci i sljedeći koraci:

Osnovna analiza bi trebala biti dovršena unosom podataka koji nedostaju tokom narednog perioda. Drugi sastanak će se održati u Hrvatskoj 18.4.2016. Vodeći stručnjak će pripremiti nacrt SWOT analize za sljedeći krug razgovora za identificiranje prioriteta za regiju Neretva.